

Un document despre activitatea lui Mihail Kogălniceanu ca antreprenor de poște

Puțină lume știe – în afara unor specialiști avizați – că Mihail Kogălniceanu n-a fost numai un remarcabil istoric, gazetar sau om politic, ci și un adevărat întreprinzător capitalist în diverse domenii, desigur, în condițiile oferite de societatea românească a vremii sale. Printre activitățile cu caracter economic în care s-a lansat se numără și aceea de antreprenor al unor stații de poștă din Moldova, pe care le-a deținut în anii Unirii Principatelor. Inițial, după cum rezultă din documentele aflate în arhive, Kogălniceanu a luat în arendă, la licitația organizată în septembrie 1857 la Iași, trei stații de poștă din despărțirea a III-a, anume Totoieștii, Spinoasa și Socii, care în anul următor vor fi strămutate, la cererea sa, pe drumul Botoșanilor, în localitățile Podul Iloaiei, Belcești și Hârlău. Măsura respectivă, utilă desigur, pentru călătorii care foloseau diligențele sau căruțele de poștă pe acest drum, i-a cauzat însă antreprenorului serioase neplăceri și pagube materiale, dat fiindcă ocărmuirea, care avea sarcina construirii noilor stații de poștă și a dependințelor aferente, nu a luat măsurile necesare pentru ca acestea să fie gata la timp. Drept urmare, în iarna grea a anilor 1858–1859 i-au murit o mulțime de cai, suferind pierderi de peste două mii de galbeni, după cum rezultă din plângerea adresată de Kogălniceanu, la 10 decembrie 1858, Departamentului de Finanțe. Dar mai bine să dăm cuvântul documentului.

V ALERIU STAN

1858 decembrie 10. Belcești. Plângere a lui Mihail Kogălniceanu către Departamentul de Finanțe al Moldovei privind situația stației de poștă Belcești, la care era antreprenor.

No. 12985. Decembrie 13

Onorabilului Departament de Finanțe

A trebuit ca să văd cu ochii spre a putea crede toată grozăvia raporturilor ce mi-au făcut căpitanii despre reaua stare a noilor poște și a pagubilor ce au fost consecuință. Grajdurile de abia au un acoperământ, pereții sunt neîngrădiți, încât omătul a străbătut pretutindene. La poșta Belcești mi s-au troienit și au pierit doi cai înlanțul poștei. Din pricina frigului numai în săptămâna aceasta mi-au pierit zece cai, fiindcă grajdurile n-au pereți, n-au uși. Bordeile sunt nelocuibile. Hambarurile nu sunt făcute. Grajduri la fânărie nu există de fel și chiar acoperemintele grajdului s-au prăbușit. Rog dar pre onorabilul departament ca deindată să iei măsurile cele mai grabnice și serioase spre a repara măcar

grajdurile, căci caii din zi în zi slăbesc și pier. Dacă în zece zile heiurile* nu se vor îndrepta, poștile vor rămânea pustii de cai și de oameni. Până acum am pagubă peste două mii galbini. Rog pre departament ca să binevoiască a comanda un vrednic revizor, care să vadă la fața locului toată grozăvia adevărului. Adaog și aceasta că în zadar Visteria poruncește, în zadar ispravnicul poruncește, privighetorii de ocoale nici nu gândesc a pune în lucrare cele poruncite.

(ss.) M. Kogălniceanu

10 decembrie 1858,
Poșta Belcești.

(Rezoluție:) Secția III. Fără cea mai mică întârziere să va expedui pe D-lui revizorul Moldovean ca, mergând la fața locului și cu ajutorul ce tot acum să va ordona Administrației de a să da, să aducă cea mai grabnică îndreptare acelor expuse prin suplica de față.

10 decembrie 1858.

Arh. St. Buc., fond Visteria Moldovei, Direcția Poștelor, dosar 19/1858, f. 110-110 v. Orig. (autograf Mihail Kogălniceanu).

* Dependințe, acareturi, ținând, în cazul de față, de stația de poștă: grajduri, hambare, locuințele surugiilor și căpitanilor etc.